

DEN NORSKE KYRKJA

Kyrkjemøtet 2015

KYRKJEMØTET 2015 informasjon til pressa

Velkomen til Kyrkjemøtet!

**Pressa er velkomen til
Kyrkjemøtet 2015.
Møtet vert i år halde
i Trondheim 9.- 15. april.**

Opningsgudstenesta er i Nidaros-
domen kl. 13.00, 9. april.

Opningsmøtet og generaldebatten
finn stad i Erkebispegården
kl. 15.00 same dag.

Resten av Kyrkjemøtet er på Hotell
Scandic Nidelven.

Årets Kyrkjemøte-plakat

Hovudtema for Kyrkjemøtet 2015 er helse og kyrkje, med overskrifta **"Det gode livet"**.

Sakspapira til Kyrkjemøtet er lagde ut på nettet her: <http://kirken.no/km2015>

Her blir også vedtak, manus til innlegg, bilete og nyhetsmeldingar lagde ut undervegs i Kyrkjemøtet.

Dei fleste plenumssamlingane på Kyrkjemøtet blir direktesende på web-tv her:
<http://kirken.no/km2015>. Etter direkteoverføringane blir opptaka tilgjengelege same stad.

På dei neste sidene følgjer sakslista for Kyrkjemøtet og ein kort omtale av ein del av sakene.
Programoppsett og deltakaroversikt ligg òg ved.

Plenumssesjonane på Kyrkjemøtet er opne for publikum og presse.
I plenumssalen er det sett av presseplassar.

Med venleg helsing

Kommunikasjonsavdelinga i Kyrkjerådet med ansvar for pressetenesta under Kyrkjemøtet:
- kommunikasjonsdirektør Ingeborg Dybvig, mob.tlf. 47 48 16 06, e-post: id933@kirken.no
- seniorrådgjevar Siv Thompson, mob.tlf.: 48 24 82 54, e-post: st362@kirken.no
- seniorrådgjevar Gunnar Westermoen, mob. tlf.: 48 99 12 06, e-post: gw376@kirken.no

PROGRAMSKISSE FOR KIRKEMØTET 2015

(pr. 20. mars 2015)

Torsdag 9. april	Fredag 10. april	Lørdag 11. april	Søndag 12. april	Mandag 13. april	Tirsdag 14. april	Onsdag 15. april
	08.45 Morgenbønn	08.45 Morgenbønn		08.45 Morgenbønn	08.45 Morgenbønn	08.30 Gudstjeneste i Vår Frue kirke
	09.00-10.30 Plenum	09.00-10.30 Plenum	09.00-10.30 Plenum Sak 15/15 Kirkebygg (komite E) Sak 12/15 KMs forretningsorden (komite F)	09.00-10.30 Plenum Sak 5/15 Liturgisk musikk (komite A) Sak 16/15 Regler for bruk krk (komite E) Sak 18/15 Regler for bruk av klokker (komite E)	09.00-10.30 Plenum Sak 15/15 Kirkebygg (komite E) Sak 5/15 Liturgisk musikk (komite A) Sak 14/15 Samisk menighet (komite F)	09.30-10.30 Plenum Sak 4/15 Kirkens grunnlag (komite D) Sak 17/15 Liturgisk inventar (komite E) Sak 11/15 Behov for lovgivning Dnk (komite D)
	10.30 -11.00 Kaffe 11.00 - 13.00 Komite	10.30 -11.00 Kaffe 11.00 - 13.00 Komite	11.00 Gudstjeneste Nidarosdomen Bakke kirke Lademoen kirke	10.30 -11.00 Kaffe 11.00 - 13.00 Plenum Sak 6/15 Vigsling kontor (komite A) Sak 7/15 Undervisnings-tjenesten (komite B)	10.30 -11.00 Kaffe 11.00 - 13.00 Plenum Sak 8/15 Statsbudsjettet (komite B) Sak 10/15 Et tydelig skille (komite D)	10.30 -11.00 Kaffe 11.00 - 13.00 Plenum Sak 7/15 Undervisnings-tjenesten (komite B) Sak 6/15 Vigsling kontor (komite A)
13.00 Åpningsgudstjeneste Nidarosdomen	13.00 - 15.00 Lunsj	13.00 - 15.00 Lunsj	13.00 - 15.00 Lunsj	13.00 - 15.00 Lunsj	13.00 - 15.00 Lunsj	13.00 - 14.00 Lunsj
14.30 Kaffe mm 15.00 Åpningsmøte i Erkebispegården - Øysteinsalen	15.00 - 16.30 Komite	15.00 - 17.00 Komite	15.00 - 16.30 Plenum Sak 8/15 Statsbud-sjettet (komite B) Sak 11/15 Behovet for lovgivning om Dnk (komite D)	15.00 - 17.00 Kirkemøtets hovedtema: Det gode livet - Kirke, helse og livsmestring	15.00 - 16.30 Plenum Sak 9/15 Kirke-Helse (komite C) Sak 16/15 Bruk av kirken (komite E) Sak 13/15 Døvemenig-hetene (komite F)	14.00 – 15.30 Plenum Sak 9/15 Kirke-Helse (komite C) Sak 14/15 Samisk menighet (komite F)
17.00 Generaldebatt	17.00 - 19.00 Komite	17.00 - 19.00 Plenum Sak 4/15 Den norske kirkes grunnlag (komite D)	17.00 - 19.00 Komite	17.15 - 19.00 Plenum Sak 10/15 Et tydelig skille (komite D) Sak 17/15 Liturgisk inventar (komite E)	17.00 - 19.00 Komite	
19.00 Middag	19.00 - 20.30 middag 20.30- 22.00 Komite	19.00 - 20.30 middag Kulturkveld I Vår Frue kirke	19.00 - 20.30 middag 20.30- 22.00 Komite	19.00 - 20.30 middag 20.30- 22.00 Komite	19.00 - 20.30 middag 20.30- 22.00 Komite	

Sakslista

(Hovudtema: *Det gode livet - kyrkje, helse og livsmeistring*)

KM 01/15 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/15 Valg og oppnevninger

1. Valg av dirigentskap for møtet
2. Valg av tellekorps
3. Supplerende fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
4. Valg av komitéledere for møtet
5. Valg av nominasjonskomite for KM 2016-2020

KM 03/15 Orienteringssaker

1. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2014
2. Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2014
3. Protokoll fra Bispemøtet 2014
4. Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2014
5. Årsmelding fra Døvekirkenes fellelråd og Døveprosten 2014
6. Tilstandsrapport for Den norske kirke 2014
7. Klimamelding for Den norske kirke
8. Oppnevning til økumeniske organisasjoner
9. Samstyring i ubalanse

KM 04/15 Den norske kirkes grunnlag

KM 05/15 Utprøving av liturgisk musikk

KM 06/15 Vigsling og liturgisk drakt for kantor

KM 07/15 Undervisningstjenesten i Den norske kirke

KM 08/15 Statsbudsjettet 2016. Tilskuddsforvaltning

KM 09/15 Kirke og helse

KM 10/15 Staten og Den norske kirke – et tydelig skille. Høring

KM 11/15 Det fremtidige behovet for lovgivning om Den norske kirke – Stortingets rolle i kirkestyret

KM 12/15 Mindre endringer i regelverk vedtatt av Kirkemøtet

KM 13/15 Forskrift om ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten

KM 14/15 Opprettelse av samisk menighet i sørsamisk språkområde - permanent ordning

KM 15/15 Prinsipper for kirkebygg

KM 16/15 Regler for bruk av kirkene

KM 17/15 Regler om liturgisk inventar og utstyr

KM 18/15 Regler for bruk av kirkens klokker

Hovedpunkt i programmet:

Torsdag 9. april

Kl. 13.00 Opningsgudsteneste i Nidarosdomen. Liturgar: preses i Bispemøtet, Helga Haugland Byfuglien og domprost Ragnhild Jepsen. Preike: Biskop Per Arne Dahl. Dans ved elever frå Katta til musikk av Frode Fjellheim. Sang av Domkirkens jentekor.

Kl. 15.00 Opningsmøte i Øysteinsalen i Erkebispegården
Introduksjon til hovedtemaet Kyrkje og helse v/ Hege Merakerås.
Velkomst v/ direktør i Kyrkjerådet, Jens-Petter Johnsen.
Tale ved leiar i Kyrkjerådet, Svein Arne Lindø.
Sang v/ Knut og Helga Johanne Størdal.
Tale ved statsråd Thorhild Widvey.
Helsing v/preses i Bispemøtet, Helga Haugland Byfuglien.
Helsing v/ ordførar i Trondheim, Rita Ottervik.

Kl. 17.00 Generaldebatt i Øysteinsalen i Erkebispegården.

Laurdag 11. april

Ca. kl. 20.30 Kyrkjemøtet er invitert til kulturkveld i Vår Frue kyrkje i Trondheim. Smakebiter frå programmet for Olavsfestdagane for 2015. Vokaljazz-ensemblet Trondheim Voices (bilete), soloartist Siri Gjære, diktlesing av Ingrid Stormoen og Ivar Selmer-Olsen og allsang i kyrkja som var staden for *Salmeboka minutt-for-minutt* på NRK.

Sundag 12. april

Kl. 11.00 Delagatane til Kyrkjemøtet er med på gudstenester i Nidarosdomen, Bakke kyrkje og Lademoen kyrkje.

Mandag 13. april

Kl. 15.00 - 17.00 Kyrkjemøtet sitt hovudtema. *Det gode livet*, Kyrkje - helse og livsmeistring. Innleiingar ved:

Gunnar Bovim, rektor NTNU
– *Skal kyrkja fortsatt bidra til livsmeistring og helse?*

Ingunn Moser,
rektor Diakonhjemmet
– *Utfordringar for diakonifagleg utdanning i vår tid*

Astrid Sandsmark, universitets-
lektor ved Menighetsfakultetet
– *Kyrkjelydanes rolle i lokalsamfunnet med tanke på helse og livsmeistring.*

Litt om nokre av sakene på Kyrkjemøtet 2015:

Sjå saksdokumenta på nettet www.kirken.no/km2015

Sak KM 04/15

Den norske kyrkja sitt grunnlag

Kyrkjemøtet i 2011 meinte at Den norske kyrkja sitt læregrunnlag skal ha rettsleg forankring i vedtak fatta av Kyrkjemøtet. Det er tale om eit dokument som blir Den norske kyrkja si forfatning og øvste regelverk. Forfatninga skal innehalde dei viktigaste styrande elementa i for kyrkjeordninga.

Saka som er lagt fram for Kyrkjemøtet i 2015, beskriv kyrkja sitt læregrunnlag, kyrkja sitt oppdrag, kyrkja si sjølvforståing, medlemskap og dåp, kyrkja som demokratisk oppbygd organisasjon, verdien av prestenesta, andre vigsla tenester og tilsynstenesta.

Kyrkjemøtet sa i 2014 at forfatninga "Den norske kyrkja sitt grunnlag" bør vedtakast saman med den øvrige kyrkjeordninga. Når det kan skje, heng saman med kva tid Stortinget gjer vedtak om ei

Onsdag 15. april

Kl. 08.30 Gudsteneste i Vår Frue kyrkje

kortfatta rammelovgjeving om Den norske kyrkja. Grunnen for at denne saka kjem opp til brei drøfting på Kyrkjemøtet 2015, er at Kyrkjemøtet kan gje signal om retninga for det vidare arbeidet med saka. Saksframstillinga reflekterer kring kva som kan vere dei viktigaste elementa i dei framtidige ordningane for kyrkja.

Det er lagt opp til at eit framtidig kyrkjemøtevedtak i denne saka må skje med kvalifisert fleirtal. I andre saker der Kyrkjemøtet gjer vedtak om kyrkjeordninga, er det tilstrekkeleg med alminneleg fleirtal.

KM 06/15

Vigsling og liturgisk drakt for kantor

Skal ordninga med å vigsla kantorane vere obligatorisk eller ei frivillig ordning? Det spørsmålet har det vore usemje om i kyrkja. Kyrkjemøtet 2015 freistar å kome til ein konklusjon. Kantorens

liturgiske drakt er ein del av saka. Det er foreslått at skråstilt stola skal vere vigslingssteiknet for kantorren.

Ei høyring i regi av Kyrkjerådet hausten 2014 synte eit klårt fleirtal for å vidareføre den ordninga som gjeld i dag, med vigsling til kantorteneste i Den norske kyrkja. I høyringa ba fleire høyringsinstansar om fleksibilitet og pragmatisme i handhevinga av ordninga.

Saka blei sendt til Bispemøtet i oktober 2014 for læremessig utsegn. I Bispemøtet sitt vedtak (oktober 2014 - BM 33/14) presiserer Bispemøtet at vedtak om å vidareføre vigslingshandlinga for kantorar må ha til føresetnad at ordninga er obligatorisk og gjeld for alle.

Framlegget til vedtak i denne saka på Kyrkjemøtet er at kantorane i Den norske kyrkja skal vigslast til tenesta si.

KM 07/15

Undervisningstenesta i Den norske kyrkja

Gjennom Trusopplæringsreforma har undervisningstenesta i Den norske kyrkja blitt vesentleg utbygd dei seinaste ti åra. Det er etablert ei lang rekkje nye undervisningsstillingar i kyrkjelydane. Medarbeidarar med hovudvekt på ulike pedagogiske utdanningar er rekruttert inn i desse stillingane og gjer sitt til at den faglege kompetansen har blitt styrkt i kyrkja.

Men utbygging av kyrkjelege undervisningsstillingar i seinare tid har ikkje ført til vesentleg auke i talet på kateketstillingar. No er mindretalet av dei som er tilsette i kyrkjelege undervisningsstillingar, utdanna kateketar som er vigsla til tenesta.

Kyrkjemøtet 2015 skal handsama undervisningstenesta i Den norske kyrkja. Spørsmål om stillingsstruktur, kompetansekrav, vigsling, gudstenestelege funksjonar og liturgisk drakt har vore utreia i denne prosessen. Dette var òg tema for ei høyring våren 2014.

I framlegget til vedtak er utgangspunktet å gje stillingsstrukturen for dei kyrkjelege undervisningsstillingane (kateket, kyrkjelydspedagog og kyrkjelydsarbeidar) tilstrekkeleg rammeverk og fleksibilitet. Kyrkjerådet tilrår at alle nye kateketar skal vigslast til teneste, og at det blir lagt til rette for at fleire undervisningsmedarbeidarar kan vigslast til kateketteneste.

Som krav til stillinga som kyrkjelydspedagog tilrår ein at det skal krevjast utdanning på bachelornivå med minimum 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomskunnskap.

Sak KM 09/17

Kyrkje og helse

Hovudtemaet for Kyrkjemøtet 2015 er òg ei sak på sakslista. I denne saka er er Kyrkjemøtet invitert til å se nærare på korleis helsespørsmål meir og meir sett preg på mediebilete og politiske debattar. Samstundes løftar saksframstillinga fram det helserelaterte arbeidet i kyrkja.

Gjennom eit stort spekter av diakonale institusjonar, og i arbeidet i kyrkjelydane, vert det utført eit omfattande arbeid innanfor helse og omsorg. Kyrkjemøtet er nå utfordra til å styrkje denne delen av verksemda til kyrkja. Den aktuelle samfunnsmessige konteksten blir løfta fram i saksframstillinga.

Til dømes syner ein til at Samhandlingsreforma og Omsorgsreforma utfordrar kyrkjelydane og dei diakonale institusjonane til ny innsats.

Saksframstillinga har eit eige kapittel om ”*Kyrkja i den offentlege debatt om helse*”. Her seier ein at kyrkja kan bidra til at det blir tala sant om livet og om døden i det offentlege rom. Det vert òg advara mot at stereotype oppfatningar av perfekt helse kan føre til ei nedtoning av menneskeverdet til den som ikkje svarar til dette idealet. ”*I verste fall kan det grunnngi praksisar som inneber eit steg i retning av sorteringssamfunnet sitt menneskesyn*”, heiter det i dokumentet.

I framlegget til vedtak vert norske styresmakter utfordra til å se til at verdiar og etiske spørsmål får auka gjennomslag i helse- og sosialpolitikken. Ved prioriteringar i helsebudsjetta, bed ein styresmaktene vere særleg merksam på menneske i sårbare livssituasjonar og deira rettigheter.

Sak KM 14/15

Oppretting av samisk kyrkjelyd i sørsamisk språkområde - permanent ordning

I 2009 blei ein sørsamisk kyrkjelyd oppretta som ei forsøksordning. Kyrkjemøtet er no invitert til å etablere denne kyrkjelyden som ei permanent ordning.

Våren 2012 hadde Nidaros bispedømeråd ei evaluering av forsøksordninga i samarbeid med sørsa-

misk sokneråd. Sørsamisk sokneråd oppsummerte denne evalueringa slik i brev til Nidaros bispedømmeråd 14. mai 2012: «*Nidaros bispedømmeråd søker om en permanent ordning med en samisk menighet i sørsamisk område.*»

Kyrkjelyden sitt namn er Saemien Åålmege.

Sørsamisk kyrkjelyd hadde i 2009 120 medlemmer, i 2011 289 medlemmer og hadde pr. 1. januar 2014, 392 medlemmer.

Den sørsamiske kyrkjelyden ligg under tilsynet til Nidaros biskop, men har eit støre geografisk område for verksemda si. Det særskilte kyrkjelege tilbodet til sørsamer i og utanfor sørsamisk språk-område skjer ved prest for sørsamer. Ein dagleg leiar for kyrkjelyden (50 % stilling) blei tilsett i 2009.

Sak KM 15/15 Prinsipp for kyrkjebygg Sak KM 16/15 Reglar for bruk av kyrkjene

Ei sak om teologiske, historiske og kyrkjerettslege perspektiv på kyrkjebygget. Saks må sjåast i samanheng med sak KM 16/15 Reglar for bruk av kyrkjene.

Sakspapira gjer greie for kvifor kyrkja treng eigne kyrkjebygg. Dei kyrkjerettslege perspektiva på saka handlar mellom anna om begrepet "vigsling" og spørsmål knytte til utleige av kyrkja til andre livssyns- og trussamfunn.

I framlegget til vedtak heiter det mellom anna at kyrkjerommet berre kan leigas ut til seremonier i regi av kristne trussamfunn og at livssynsnøytrale rom ikkje skal inngå som delar av kyrkjerommet i ei vigsla kyrkje.

Revisjonen av reglane for bruk av kyrkjene handlar mykje om auka vektlegging av lokal beslutningsmyndigheit i kyrkja. Det blir lagt opp til at soknerådet får myndigheit til å innføra mellombelse installasjonar i kyrkjerommet. I Bispemøtets fråsegn til regelendringane (sak BM 34/14), blei det streka under at reglane må presisera kva som er meint med omgrepet «*mellombels*».

- Dette kan vere av betydning for ikkje å uthula det regelverket som skal ivareta den gjennomførte liturgiske karakteren i kyrkjeromma, heitte det i Bispemøtets fråsegn.

KM 18/15 Reglar for bruk av klokkene i kyrkja

Kyrkjene får frå tid til anna spørsmål om å ringe med kyrjeklokkene for å markere aksjonar eller støtte demonstrasjonar. Mange er usikre på korleis reglane er for dette.

I reglane for bruk av klokkene i kyrkja heiter det at klokkene skal tene det liturgiske livet i kyrkja. Det inneber at ein er restriktiv i bruk av klokkene til anna føremål. Til revisjonen av reglane er det foreslått eit nytt punkt:

- Ringing med kirkens klokker kan ikke benyttes for å markere deltagelse i aksjoner eller som støtte til demonstrasjoner. Kirkerådet/Bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

Delegatane til Kyrkjemøtet 2015, alfabetisk liste

LK = Lek kyrkjeleg tilsett - G = Geistleg - B = Biskop - UKM = Ungdommens kyrkjemøte

Fornavn	Etternavn	Poststed	Repr.	Bispedømme
Anne Brun	Andersen	Kråkerøy	L	Borg
Leif Christian	Andersen	Stavanger	L	Stavanger
Gunnhild	Andreassen	Kvaløysletta	L	Nord-Hålogaland
Jarle-Wilfred	Andreassen	Varangerbotn	L	Nord-Hålogaland
May Lisbeth Hovlid	Aurdal	Sykkylven	L	Møre
Anne Marie	Bakken	Borkenes	L	Nord-Hålogaland
Silje Arnevik	Barkved			Stavanger
Grete	Barlindhaug	Tromsø	L	Nord-Hålogaland
Øivind	Benestad	Kristiansand	L	Agder og Telemark
Sigmund Rye	Berg	Stange	L	Hamar
Karin-Elin	Berg	Oslo	L	Oslo
Kjartan	Bergslid	Levanger	G	Nidaros
Erling	Birkedal	Hagan	L	Borg
Geir Ivar	Bjerkestrand	Grimstad	LK	Agder og Telemark
Ole Kristian	Bonden	Elverum	G	Hamar
Berit	Borgersen			Tunsberg
Einar	Bovim	Ankenesstrand	L	Sør-Hålogaland
Ingjerd Sørhaug	Bratsberg	Sande	L	Tunsberg
Solveig	Bratseth			Nidaros
Ivar	Braut	Nesttun	G	Bjørgvin
Marianne	Brekken	Elnesvågen	L	Møre
Reimar	Brun	Myre	L	Sør-Hålogaland
Hilde Bergfjord	Brunvoll	Molde	L	Møre
Helga Haugland	Byfuglien	Oslo	B	Preses
Robert Mark	Coates	Harøy	LK	Møre
Nils	Dagestad	Voss	L	Bjørgvin
Per Arne	Dahl	Tønsberg	B	Tunsberg
Berit Nøst	Dale	Frekhaug	L	Bjørgvin
Anne	Dalheim	Oteren	L	leder SKR
Kjellfred	Dekko	Torpo	LK	Tunsberg
Kjetil	Drangsholt	Kristiansand	L	Agder og Telemark
Mari Haave	Dvergsdal	Tromsø	L	Sør-Hålogaland
Gabriel	Eikli	Fannrem	L	Nidaros
Nils Mathis Nilsen	Eira	Kautokeino	L	Nord-Hålogaland
Gyrid	Espeland	Egersund	L	Stavanger
Berit	Espeset	Røyneberg	G	Stavanger
Anne Berit	Evang	Oslo	G	Oslo
Solveig	Fiske	Hamar	B	Hamar
Ole Hermann	Fisknes		L	Oslo
Terje	Fjeldheim	Aksdal	LK	Stavanger
Dag Jostein	Fjærvoll	Stokmarknes	L	Sør-Hålogaland
Grete	Folden			Nidaros
Agnes Sofie	Gjeset	Trondheim	L	Nidaros
Gunnar	Gjevve	Arneberg	L	Hamar
Liv Hjørdis	Glette	Haugesund	L	Stavanger
Ingjerd	Grøm	Ankenes	LK	Sør-Hålogaland
Cathrine Waaler	Halstensen	Bergen	L	Bjørgvin
Bergit	Haugland	Kragerø	L	Agder og Telemark
Ingjerd Breian	Hedberg	Barkåker	L	Tunsberg
Harald	Hegstad	Oslo	L	Oslo
Svein	Helgesen	Bru	L	Stavanger
Marit	Hermstad	Sandnessjøen	L	Sør-Hålogaland
Trude	Holm	Verdal	L	Nidaros
Liv Marie	Hugdøl	Åfjord	L	Nidaros
Eldar	Husøy	Ulsteinvik	L	Møre
Vidar L.	Haanes			Menighetsfakultetet
Hilde Nygaard	Ihle	Sætre	L	Tunsberg
Frøydis	Indgjerdingen	Oslo	L	Borg
Målfrid Synnøve	Jakobsen	Oslo	L	Møre

Martin	Jakobsen	Oslo	L	Agder og Telemark
Gudmund	Johnsen	Evenskjer	L	Nord-Hålogaland
Hilde-Solveig Trogstad	Johnsen	Drammen	L	Tunsberg
Karen	Junker	Arendal	L	Agder og Telemark
Nils Enar Bertil	Jønsson	Limingen	L	Nidaros
May	Jønsson Botnvik			UKM
Tor Berger	Jørgensen	Bodø	B	Sør-Hålogaland
Sondre	Karstad	Sandefjord		UKM
Ingvild	Kaslegard	Ål	L	Tunsberg
Trude S.	Kaspersen	Henningsvær	L	Sør-Hålogaland
Anja	Kile Holtermann			UKM
Anne Gangnes	Kleiven	Rømskog	L	Borg
Oddhild	Klevberg	Alta	LK	Nord-Hålogaland
Toril	Kristiansen	Bybrua	L	Hamar
Aud	Kvalbein	Oslo	L	Oslo
Dag	Landmark	Gjøvik	LK	Hamar
Sølvi Kristin	Lewin	Ramnes	G	Tunsberg
Svein Arne	Lindø	Hommersåk	L	Stavanger
Ingemar	Ljones	Arnatveit	L	Bjørgvin
Atle Olav	Ljåstad	Hønefoss	L	Tunsberg
Geir	Ludvigsen	Tromsø	L	Nord-Hålogaland
Knut	Lundby	Snarøya	L	Oslo
Ola Torgeir	Lånke	Rennebu	L	Nidaros
Berit Elisabeth	Meiningen	Lora	L	Hamar
Bård	Meland			Misjonshøgskolen
Ingeborg	Midttømme	Oslo	B	Møre
Mareno	Mikkelsen	Drag	L,	Sør-Hålogaland
Egil	Morland	Kolltveit	L	Bjørgvin
Kari Synnøve	Muri	Olden	L	Bjørgvin
Jofrid Trandem	Myhre	Moss	L	Borg
Olav	Myklebust		L	Møre
Arne	Myskja		L	Stavanger
Bård	Mæland			MHS
Steinar	Nilsen	Arendal	G	Agder og Telemark
Helge	Nilsen	Åfjord	LK	Nidaros
Inger Helene Thingvold	Nordeide	Førde	L	Bjørgvin
Halvor	Nordhaug	Bergen	B	Bjørgvin
Arnt Erik	Nordheim			Bjørgvin
Tanja	Nyjordet	Mo i Rana	L	Sør-Hålogaland
Jan Olav	Olsen	Sundebru	L	Agder og Telemark
Anne-Lise Brenna	Ording	Kongsvinger	L	Hamar
Per Eilert	Orten	Aure	G	Møre
Elin	Oveland	Heggedal	LK	Oslo
Erling Johan	Pettersen	Stavanger	B	Stavanger
Stein	Reinertsen	Kristiansand	B	Agder og Telemark
Arne Leon	Risholm	Grålum	G	Borg
Kristin Gunleiksrud	Raaum	Asker	L	Oslo
Knut Rune	Saltnes	Sandefjord		Døvekirken
Hans Ove	Samuelsen	Lygseidet	L	Nord-Hålogaland
Kristine	Sandmæl	Kabelvåg	G	Sør-Hålogaland
Tor	Singsaas	Trondheim	B	Nidaros
Sigurd	Skollevoll	Silsand	G	Nord-Hålogaland
Bjørn	Solberg	Mysen	L	Borg
Atle	Sommerfeldt	Fredrikstad	B	Borg
Tone Synnøve Øygard	Steinkopf	Stanghelle	LK	Bjørgvin
Ann-Kristin	Sørvik	Averøy	L	Møre
Rønnaug	Torvik			Agder og Telemark
Aud Valborg	Tønnessen			TF
Kristin	Walstad	Oslo	L	Oslo
Kjell Rune	Wirgenes	Larvik	L	Tunsberg
Einar	Østerhagen			UKM
Olav	Øygard	Tromsø	B	Nord-Hålogaland
Reidar	Åsgård	Engerdal	L	Hamar

Delegatane fordelt på kyrkjemøtekomiteane

LK = Lek kyrkjeleg tilsett
G = Geistleg
B = Biskop
UKM = Ungdommens kyrkjemøte

KOMITE A - Gudstjeneste og evangelisering

KM 05/15 Litugisk musikk

KM 06/15 Vigsling av kantor

Komiteleder: Karin-Elin Berg, Oslo

Anne Brun Andersen, Borg
Gunnhild Andreassen, Nord-Hålogaland
Sigmund Rye Berg, Hamar
Geir Ivar Bjerkestrand (LK), Agder og Telemark
Ivar Braut (G), Bjørgvin
Hilde B. Brunvoll, Møre
Mari Haave Dvergsdal, Sør-Hålogaland
Nils Mattis Eira, Nord-Hålogaland
Gyrid Espeland, Stavanger
Svein Helgesen, Stavanger
Eldar Husøy, Møre
Tor B. Jørgensen (B), Sør-Hålogaland
Sølvi Kristin Lewin (G), Tunsberg
Egil Morland, Bjørgvin
Helge Nilsen (LK), Nidaros
Anne-Lise Brenna Ording, Hamar
Elin Oveland (LK), Oslo
Tor Singsaas (B), Nidaros

KOMITÉ B - Undervisning

KM 07/15 Undervisningstjenesten

KM 08/15 Statsbudsjettet 2016

Komiteleder: Ole Kristian Bonden (G), Hamar

Øivind Benestad, Agder og Telemark
Erling Birkedal, Borg
Per Arne Dahl (B), Tunsberg
Agnes Sofie Gjeset, Nidaros
Liv Hjørdis Glette, Stavanger
Ingjerd Grøm (LK), Sør-Hålogaland
Trude Holm, Nidaros
Anja Kile Holtermann, UKM
Martin Jakobsen, Agder og Telemark
Gudmund Johnsen, samisk representant
Anne Gangnes Kleiven, Borg
Atle Olav Ljåstad, Tunsberg
Inger Helene Thingvoll Nordeide, Bjørgvin
Tanja Nyjordet, Sør-Hålogaland
Stein Reinertsen (B), Agder og Telemark
Kristin Gunleiksrud Raam, Oslo
Hans Ove Samuelsen, Nord-Hålogaland
Ann Kristin Sørvik, Møre
Kjell Rune Wirgenes, Tunsberg

KOMITÉ C – Diakoni og samfunnsprospørsmål

KM 09/15 Kirke-helse

Komiteleder: Marianne H. Brekken, Møre

Leif Christian Andersen, Stavanger
Reimar Brun, Sør-Hålogaland
Robert Mark Coates (LK), Møre
Nils Dagestad, Bjørgvin
Anne Dalheim, Samisk kirkeråd
Gabriel Eikli, Nidaros
Berit Espeseth (G), Stavanger
Gunnar Gjevre, Hamar
Bergit Haugland, Agder og Telemark
Ingjerd Hedberg, Tunsberg
Sondre Karstad, UKM
Ingvild Kaslegard, Tunsberg
Aud Kvalbein, Oslo
Geir Ludvigsen, Nord-Hålogaland
Mareno Mikkelsen, Samisk representant
Kari Muri, Bjørgvin
Jan Olav Olsen, Agder og Telemark
Knut Rune Saltnes, Oslo
Kristine Sandmæl (G), Sør-Hålogaland
Atle Sommerfeldt (B), Borg
Olav Øygard, (B) Nord-Hålogaland

KOMITÉ D - Kirkeordningsspørsmål

KM 04/15 Kirkens grunnlag

KM 10/15 Staten og Den norske kirke

- et tydelig skille

KM 11/15 Det fremtidige behovet for lovgivning om Den norske kirke

Komiteleder: Karen Junker, Agder og Telemark

Olav Myklebust, Møre
Jarle-Wilfred Andreassen, Nord-Hålogaland
Helga Haugland Byfuglien (B), preses
Kjellfred Dekko (LK), Tunsberg
Anne Berit Evang (G), Oslo
Harald Hegstad, Oslo
Marit Hermstad, Sør-Hålogaland
Liv Hugdal, Nidaros
Dag Landmark (LK), Hamar
Svein Arne Lindø, Stavanger
Ola T. Lånke, Nidaros
Halvor Nordhaug (B), Bjørgvin
Arnt Erik Nordheim, Bjørgvin
Sigurd Skollevoll (G), Nord-Hålogaland

Bjørn Solberg, Borg
Arne Myskja, Stavanger
Jofrid Trandem Myhre, Borg
Aud Valborg Tønnessen, TF
Einar Østerhagen, UKM
Reidar Åsgård, Hamar

KOMITÉ E – Personal og utdanning

KM 15/15 Prinsipper for kirkebygg
KM 16/15 Regler for bruk av kirken
KM 17/15 Regler for liturgisk inventar

Komiteleder: Arne Leon Risholm, Borg

Anne Mari Bakken, Nord-Hålogaland
Silje Arnevik Barkved, Stavanger
May Bente Anita Jønsson Botnvik, UKM
Einar Bovim, Sør-Hålogaland
Ingjerd Sørhaug Bratsberg, Tunsberg
Solveig Bratseth, Nidaros,
Solveig Fiske (B), Hamar
Ole Hermann Fisknes, Oslo
Dag Jostein Fjærvoll, Sør-Hålogaland
Cathrine Halstensen, Bjørgvin
Vidar L. Haanes, MF
Bertil Jønsson, Samisk representant
Knut Lundby, Oslo
Berit Meiningen, Hamar
Ingeborg Midttømme (B), Møre
Ida Marie Nielsen, Borg
Steinar Nilsen (G), Agder og Telemark

Per Eilert Orten (G), Møre
Tone Synnøve Ø. Steinkopf (LK), Bjørgvin
Rønnaug Torvik, Agder og Telemark

KOMITÉ F – Informasjon og mellomkirkelige spørsmål

KM 12/15 Mindre endringer i forretningsorden
KM 13/15 Døvemenighetene
KM 14/15 Samisk menighet

Komiteleder: Oddhild Klevberg (LK), Nord-Hålogaland

May Lisbeth Aurdal, Møre
Kjartan Bergslid (G), Nidaros
Roald Braathen, Hamar
Berit Nøst Dale, Bjørgvin
Kjetil Drangsholt, Agder og Telemark
Grete Folden, Nidaros
Grete Barlindhaug, Nord-Hålogaland
Hilde Nygård Ihle, Tunsberg
Frøydis Indgjerdningen, Borg
Målfrid Synnøve Jakobsen, Møre
Hilde-Solveig Trogstad Johnsen, Tunsberg
Trude S. Kaspersen, Sør-Hålogaland
Torhild Kristiansen, Hamar
Ole Christian Kvarme (B), Oslo
Arne Mossige (LK), Stavanger
Bård Mæland, Misjonshøgskolen
Erling Pettersen (B), Stavanger
Kristin Walstad, Oslo

Litt bakgrunn om Kyrkjemøtet

Kyrkjemøtet er oppretta ved lov av 8. juni 1984 som eit øvste representativt organ i Den norske kyrkja.

Kyrkjemøtet består av medlemene i bispedømeråda, og har 116 medlemmer.

Kyrkjemøtet 2012-2015 består av

- 55 leke medlemmer som blei valde ved *direkte* val
- 22 leke medlemmer som blei valde ved *indirekte* val (dvs. at medlemene i sokneråda i det aktuelle bispedømet hadde røysterett.)
- 22 representantar for prestar og leke kyrkjeleg tilsette (valde av høvesvis prestane i bispedømet og dei leke kyrkjeleg tilsette i bispedømet)
- 12 biskopar
- 3 samiske representantar. (Ein nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømeråd, ein lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømeråd og ein sørsamisk representant i Nidaros bispedømeråd).
- 1 representant frå Døvekyrkja (i Oslo bispedømeråd).
- 1 leiar i Samisk kyrkjeråd.

Leiar av Mellomkyrkjeleg råd, representantar frå dei tre teologiske fakultetane og 4 representantar frå Ungdommens kyrkjemøte har plass på Kyrkjemøtet med tale- og forslagsrett.

Ordinært er Kyrkjemøtet samla til møte ein gong i året. Som oftast finn Kyrkjemøtet stad i april.

Kyrkjemøtet vel eit Kyrkjeråd, som har ansvaret for det førebuande og iverksetjande arbeidet og dessutan leier arbeidet mellom Kyrkjemøtet sine samlingar.

Føresegner om Kyrkjemøtet finn ein i kyrkjelova. Det generelle oppdraget er omtalt slik:

Kirkemøtet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på saker av felles kirkelig karakter og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet innen Den norske kirke. Kirkemøtet skal verne og fremme samisk kirkeliv og ivareta den norske kirkes internasjonale og økumeniske oppgaver (kl § 24).

Kyrkjemøtet har vidare ei rekkje oppgåver nemnde i kyrkjelova § 24.

Kirkemøtet:

- a) gir uttalelse i saker om viktige endringer i lover på det kirkelige område,
- b) fastsetter retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni, kirkemusikk og for økumenisk virksomhet,
- c) fastsetter kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk. For stillingstyper som også omfatter statlige stillinger, trengs godkjenning av departementet,
- d) gir regler om kirkens inventar og utstyr,
- e) foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling.

Desse instansane kan melde saker til handsaming av Kyrkjemøtet:

Regjeringa, Kyrkjedepartementet, Kyrkjerådet, bispedømeråda, medlemmer av Kyrkjemøtet, Bispemøtet, Ungdommens kyrkjemøte.

KIRKEMØTETS MEDLEMMER 2012 - 2015

OSLO	BORG	HAMAR	TUNSBERG	AGDER OG TELEMARK	STAVANGER	BJØRGVIN	MØRE	NIDAROS	SØR-HÅLOGALAND	NORD-HÅLOGALAND
Fredrik Anstad	Anne Brun Andersen	Sigmund Rye Berg	Ingfrid S. Bratsberg	Øyvind Bård Benestad	Leif Chr. Andersen	Nils Dagestad	Modulf Aulken	Solveig K. Bratseth	Einar Bovim	Gunnhild M. Andreassen
Karin-Elin Berg	Erling Birkedal	Roald Braathen	Meredith Kjønnø Dahl	Kjetil Drangsholt	Stije Arnevik Barbyed	Cathrine Halsensen	Marianne H. Brekken	Gabriel Eikli	Reimar Brun	Jarle-Wilfred Andreassen
Kirstin Gullrud Raaum	Anne Gangnes Kleiven	Ingrun Jule	Hilde Nygaard Ihle	Bergit Haugland	Liv Hjortis Glette	Kari Symovne Muri	Agnes Sofie Gjeset	Anne Marie Bakken	Dag Jostein Fjervoll	Nils Mathis Nilsen Eira
Aud Kvalbein	Anne-Lise B. Ording	Toril Kristiansen	Ingvild Kastegard	Karen Junker	Svein Arne Lindø	Julie-Ane Ødegård	Ola Torgeir Lånke	Mette-Marit S. Granrud	Trude S. Kaspersen	Geir Ludvigsen
Harald Hegstad	Reidar Asgård	Hilde-Solveig T. Johnsen	Kjell Rune Wirgenes	Jan Olav Olsen	Tor Soppeland	Ann-Kristin Sorvik	Liv Marie Hugdahl	Hans Ove Samuelsen	Tanja Nydet	Hans Ove Samuelsen
Knut Lundby	Ida Marie Nielsen	Kjellfired Dekko	Kjellfired Dekko	Geir Ivar Bjerkestrand	Anne Sigurd Mossige	Tone Symovne Ø. Steinkopf	Heige Nilsen	Oddhild Kleberg	Ingrid Grøm	Oddhild Kleberg
Elin Oveland	Rumar Gødd	Dag Landmark	Sølvi Kristin Lewin	Steinar Nilsen	Berit Vagnhild Espeset	Ivar Braut	Kjartan Bergslid	Sigurd Skollevoll	Kristine Sandmel	Sigurd Skollevoll
Anne Bertil Løvstad Evang	Anne Leon Risholm	Ole Kristian Bonden	Per Arne Dahl	Stein Rethertsen	Erling J. Petersen	Halvor Nordhaug	Tor Singvaas	Olav Øygard	Tor Berger Jørgensen	Olav Øygard
Ole Chr. M. Kvarme	Atle Sommerfeldt	Solveig Fiske	Biskopen	Biskopen	Biskopen	Biskopen	Biskopen	Biskopen	Biskopen	Biskopen
Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes	Knut Rune Saltnes

LEKFOKREPRESENTANTER, VALGT ENTEN DIREKTE AV KIRKEMEDLEMMENE, ELLER AV MEDLEMMENE I MENIGHETSÅRÅDENE

LEKE KIRKELIG TILSATTES REPRESENTANT

PRESTENES REPRESENTANT

BISKOPEN

DØVEKIRK. REPR.

Bispedommerådene består av:

- biskopen,
- en prest valgt av prestene i bispedømmet,
- en lek kirkelig tilsatt valgt av leke kirkelig tilsatte i bispedømmet og syv andre lekfolk-representanter,
- en nordsamsk representant i Nord-Hålogaland bispedommeråd,
- en lulesamsk representant i Sør-Hålogaland bispedommeråd,
- en sarsamsk representant i Nidaros bispedommeråd,
- en representant fra døve menighetene i Oslo bispedommeråd.

SAMISK REPRESENTANT

- Nils Einar Bertil Jønsson
- Anne Dalheim, leder av Samsk kirkeråd

SAMISK REPRESENTANT

- Marceno Mikkelson